ARCHEOLOGISCHE EVALUATIE VAN HET BODEMARCHIEF AAN DE KRONENBURGSTRAAT EN DE KASTEELPLEINSTRAAT TE ANTWERPEN (ANTWERPEN) (RI3A252)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 420

Rapport opgemaakt door: Veerle Caelen

Kontichsesteenweg 38,

2630 Aartselaar

juli 2017

Dossiernr. 19646.R.01

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING VAN HET ONDERZOEK

Deze archeologienota kwam tot stand naar aanleiding van de geplande rioleringswerken en omgevingsaanleg ter hoogte van de Kronenburgstraat en de Kasteelpleinstraat te Antwerpen. Deze werken en de bijhorende graafwerken worden gezien als een ingreep in de bodem. Doordat de oppervlakte waarop deze ingreep betrekking heeft de 300m² overschrijdt en de ingreep in de bodem (ca. 1.7ha) de 100m² overschrijdt moet er, in het kader van het nieuwe Onroerend Erfgoeddecreet, voorafgaand aan een bouwvergunning, een archeologienota worden opgemaakt om het archeologisch potentieel te evalueren (art. 5.4.1. Onroerend Erfgoeddecreet). Het onderzoeksgebied bevindt zich volledig onder de openbare weg en de bijhorende voetpaden. Bijgevolg is vooronderzoek met ingreep in de bodem hier maatschappelijk en economisch onwenselijk. Daarom werd deze nota enkel op basis van een bureaustudie worden opgesteld.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

Het gevoerde bureauonderzoek is naar onze mening volledig als archeologisch vooronderzoek voor de geplande werken in zones waarop de archeologienota betrekking heeft. Er is een potentieel op het aantreffen van archeologische resten uit het neolithicum tot de nieuwste tijd. Er bestaat vooral een kans op het aantreffen van resten die te linken zijn aan de stadsuitbreiding vanaf de middeleeuwen en de daarmee gepaard gaande verdedigingswerken, maar dit potentieel is laag. Dit baseren we op de volgende argumenten:

- Het onderzoeksgebied ligt volledig onder de bestaande rijweg en is bijgevolg over de volledige oppervlakte verstoord tot een diepte van ca. 50cm – 60cm.
- Er is reeds een gemengd rioleringsstelsel aanwezig over nagenoeg de volledige lengte van het tracé. Hierdoor werd de bodem reeds diepgaand verstoord. De nieuwe riolering wordt op een gelijkaardige diepte als de huidige riolering aangelegd.
- Het deel van de riolering dat onder het kruispunt tussen de Kronenburgstraat, Nationalestraat, Geuzenstraat en Volkstraat ligt, wordt aangelegd via onderdoorpersing van een nieuwe leiding en kous relining van een bestaande leiding. Er worden geen open sleuven aangelegd. De technische aard van de werken maakt archeologisch onderzoek met een bodemingreep hier onmogelijk.
- De kans op het aansnijden van sporen uit de middeleeuwen is beperkt aangezien het onderzoeksgebied pas vanaf de 16de eeuw in het stadsweefsel werd opgenomen met de aanleg van de Spaanse Wallen.
- De kans op het aansnijden van verdedigingselementen uit de 14de – 19de eeuw is eveneens beperkt. Het onderzoeksgebied snijdt de voormalige Spaanse Wallen ter hoogte van de Begijnenvest. Hier bevond zich de Begijnenpoort die reeds werd onderzocht in 2002 bij de heraanleg van de leien.
- De heraanleg van de wegenis gebeurt nagenoeg volledig binnen het gabarit van de bestaande weg.
- Hoewel de aanwezigheid van archeologische resten daterend van voor de middeleeuwen niet uit te sluiten valt, zijn hier tot nog toe weinig sporen van teruggevonden. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied werden twee losse vondsten uit de Romeinse periode teruggevonden, de overige gekende vindplaatsen dateren uit de middeleeuwen, Nieuwe Tijd en Nieuwste Tijd.

Op basis van de bovenstaande argumenten kan besloten worden dat het potentieel tot kennisvermeerdering beperkt is. Hoewel de nieuwe riolering voor een nieuwe verstoring zorgt, werden grote delen van het onderzoeksgebied reeds diepgaand verstoord door de bestaande riolering en de wegenis. Het onderzoeksgebied werd pas vanaf de late middeleeuwen binnen de stadsomwalling opgenomen, maar bleef waarschijnlijk onbebouwd. Het tracé bevond zich vervolgens gedurende lange tijd op de rand van de stedelijke bebouwing. Er zijn tot nog toe weinig vindplaatsen uit eerdere perioden gekend voor de omgeving. Bovendien moet er rekening mee gehouden worden dat de Kronenburgstraat en de Kasteelpleinstraat drukke verkeerswegen zijn. Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem zou bijgevolg veel verkeershinder en hinder voor de omwonenden inhouden.

Wanneer deze argumenten worden opgenomen binnen een kosten-baten analyse, dan weegt het beperkte potentieel tot kennisvermeerdering niet op tegen de kosten, verkeershinder en hinder voor

de omwonenden dat verder archeologisch onderzoek met zich meebrengt. Bijgevolg wordt er geadviseerd om het volledige onderzoeksgebied vrij te geven.

-